

ZAKLADA ZA ŠKOLOVANJE ZADARSKIH PLEMIĆA NA SVEUČILIŠTU U PADOVI OD XVI. DO XVIII. STOLJEĆA (FONDAZIONE CIPRIANIS)

Lovorka Čoralić

Zaklade za školovanje zadarskih plemića i pučana na središnjoj visokoškolskoj ustanovi Mletačke Republike Sveučilištu u Padovi - važna su i nezaobilazna sastavnica u proučavanju povijesti školstva, prosvjete i obrazovanja grada Zadra tijekom prošlih stoljeća. U prethodnom radu obrađena je povijest i djelovanje zaklade zadarskoga građanina Giovannija Giovinu iz 1559. godine (Fondazione Giovinu), namijenjene stjecanju visokog obrazovanja mladića iz zadarskih neplemićkih obitelji na padovanskom Sveučilištu.¹ U radu su prikazane odredbe Giovinove oporuke iz 1559. godine koje se odnose na spomenutu zakladu, a na osnovi drugih spisa iz zadarskog arhiva upozoreno je na djelovanje (poglavito izbor stipendista) zaklade do kraja XVIII. stoljeća. U prilogu su objavljene regeste odabranih dokumenata sadržanih u rukopisu "Commissaria Giovinu" te prijepis oporuke Giovannija, Giovinu.

Tema ovog priloga je druga važna zaklada za školovanje zadarske mladeži, osnovana oporučnom odredbom plemića Antonija Ciprianisa, 1534. godine (Fondazione Ciprianis) i namijenjena isključivo obrazovanju mladića iz zadarskih plemićkih obitelji na padovanskom Sveučilištu. Osvrt na dosadašnje rezultate historiografije koja se bavi problematikom pribivanja Hrvata na Sveučilištu u Padovi, kao i na radove u kojima su sadržani osnovni podaci o zadarskim zakladama, donesen je u prethodnom radu o zakladi Giovinu. Jednako kao i u primjeru historiografije koja se bavila zakladom Giovinu, i u slučaju plemićke zaklade Ciprianis moguće je uočiti nedostatak rasprave u kojoj bi navedena problematika bila cjelovito obrađena. Stoga, iako je više povjesničara uočilo i istaknulo ulogu zaklade Ciprianis u povijesti školstva grada Zadra, primjetno je kako se nitko nije iscrpnije osvrnuo na povijest njezina trajanja, djelovanje i nositelje koji su obnašali stipendiju tijekom prošlih stoljeća.²

¹ L. Čoralić, Zaklada za školovanje zadarskih građana na Sveučilištu u Padovi od XVI do XVIII stoljeća (Fondazione Giovinu), Historijski zbornik, XLVIII (1), Zagreb 1995.

² C. F. Bianchi, Fasti di Zara religioso-politico-civili dall'anno 1184 av. Cr. sino all'anno 1888 dell'era volgare, Zara 1888., 71.; G. Ferrari-Cupilli, Informazione storica sull'Ginnasio di Zara, u: Scritti storici e letterari, sv. I, Zara 1889., 43.-44.; T. Raukar - I. Petricioli - F. Švelc - Š. Peričić, Zadar pod mletačkom upravom, Prošlost Zadra, sv. III, Zadar 1987. (dalje: PZ III), 312.; S. Obad, Školstvo usamostanu Sv. Krševana, u: 1000 godina samostana Svetog Krševana u Zadru (Zbornik), Zadarska revija, god. XXXIX, br. 2-3, Zadar 1990., 374.

Obitelj Ciprianis (u izvorima navedeni i kao *Cipriani*, *Cipriano*, *de Ciprianis*, *Zubriani*) spominje se u izvorima s kraja XII. stoljeća u gradovima Zadru, Trogiru i Splitu. Zadarski ogranak obitelji spominje se od 1172. (Dobrona Ciprianis) odnosno 1199. godine (Prestancije Ciprianis). Tijekom idućih stoljeća pojedini članovi obitelji obnašaju različite dužnosti u zadarskoj gradskoj upravi, ali se, poglavito u odnosu na neke druge istaknute zadarske obitelji, nikada ne ubrajaju u gospodarski imućne i društvenim ugledom moćne gradske plemićke rodove. Obitelj se u zadarskim izvorima kontinuirano spominje do konca XVI. stoljeća, kada izumire.³

Zaklada (fondacija) Ciprianis osnovana je oporukom Antonija Ciprianisa 20. III. 1534. godine. Oporučnom odredbom Antonio određuje da se prihodi od njegovih nekretnina u Zadru i na otoku Pagu povjere upraviteljima i zastupnicima (prokuratorima) zadarske crkvene ustanove "Presvetoga tijela svetog Šimuna Pravednika". Od novčane dobiti koja će pritijecati iz rečenih posjeda oporučitelj nalaže da se na fakultet slobodnih umijeća Sveučilišta u Padovi redovito upućuje po jedan student. Odabrani pitomac mora biti plemićki sin iz zadarskih obitelji Krišava ili netko od nasljednika Petra Civalcellija, tj. onih obitelji s kojima je rod Ciprianis bio najuže povezan. U samoj oporuci se iscrpnije ne objašnjavaju drugi uvjeti i obveze studenata-stipendista, već su oni sadržani u nizu spisa o njihovom imenovanju u fondu "Famiglia e fondazione Ciprianis di Zara (1407-1851)".⁴

Sadržaj dokumenata se uglavnom u svim primjerima ponavlja, uvjeti su slični, a mijenjaju se samo imena upravitelja zaklade i stipendista. U svojstvu upravitelja zabilježeni su članovi najuglednijih zadarskih plemićkih obitelji, koji su katkad i sami bili stipendisti zaklade. Tako se primjerice Jerolim Girardini, stipendist 1608. godine, javlja kao upravitelj 1624. i 1632. godine, dok su Jerolim Soppe i Antonio Grisogono Bortolazzi (stipendisti 1619. i 1676. godine) upravitelji zaklade 1641. odnosno 1717. godine.⁵

U ugovoru o dodjeli stipendije upravitelji se redovito pozivaju na oporučne odredbe Antonija Ciprianisa ističući kako je stipendija namijenjena zadarskim plemićima, potomcima obitelji Krišava i Civalelli. Student koji se imenuje često je odsutan prilikom potpisivanja ugovora o stjecanju stipendije, te ga nerijetko zastupaju otac ili najbliži rođaci. Stipendija traje sedam godina, počevši od godine kada se iz Padove vrati posljednji pitomac. Posjedi iz čijih se prihoda stječe novčana potpora za pitomce navode se samo u nekoliko dokumenata. Tako se prilikom dodjele stipendije Antoniju Grisogonu Bortolazziju pok. Jerolima 1676. godine iscrpno navode vrste posjeda, smještaj, veličina i njihovo granično okruženje. Riječ je o 3/4 od 18 solana na otoku Pagu u mjestu Gorica te pet čestica zemljišnog posjeda pokraj crkve sv. Mihovila u Gorici. U zadarskom okružju zemljišni se posjedi nalaze u selu Grusi, pokraj crkve sv. Ivana te u agrarnim lokalitetima zvanim "Racanzon" i "Jadarze". Zakladi pripada i mlin za mljevenje žita te posjedi i magazini u dugootočkom mjestu Sali. U samom gradu Zadru zaklada

³ Opširnije o obitelji Ciprianis vidi u Hrvatskom biografskom leksikonu, sv. II, Zagreb 1989. (dalje: HBL II), 686-687. (autori teksta: M. Granić i R. Jelić).

⁴ Znanstvena knjižnica Zadar, rukopisna zbirka, br. 634.

⁵ Ostali zabilježeni upravitelji i zastupnici zaklade su: Antonio pok. Jerolima Grisogona (1583.), Ludovik Nassi i Franjo Rossa (1590.), Toma Civalelli i Federik Grisogono (1601.), Bernardin Civalelli (1608.), Federik Grisogono (1619., 1632.), Alvisc Begna (1619.), Petar Calcina (1644.), Donat Civalelli (1654.), Grgur Detrico (1662., 1676.), Jerolim Grisogono (1662.), Franjo Petra Bortolazzi (1665.), Franjo Civalelli (1676.), Franjo Begna (1711.) i Antonio Grisogono (1717.).

raspolaže kućama u predjelima Sv. Vid i Sv. Ilija. Prilikom dodjele stipendije Franji, sinu Grgura Calcine 1667. godine ponovno se nabrajaju posjedi kojima raspolaže zaklada, ali se posebno navodi i dobit od 300 stara soli, koju Franjo dobiva za vrijeme trajanja studija. Podaci o smještaju posjeda u različitim dijelovima zadarskog okružja zabilježeni su tijekom XVII. i XVIII. stoljeća u agrarnim ugovorima drugih zemljovlasnika, pri čemu je mahom riječ o posjedima koji su već spomenuti. Tako primjerice 1707. godine Marko Sorini, zakupnik posjeda obitelji Ciprianis u mjestu Sali zahtijeva od zadarskog kapetana A. Bona da spriječi otočke težake da dovode svoju stoku na tamošnje obradive čestice.⁶ Tijekom XVIII. stoljeća na Dugom otoku u predjelima sela Sali zabilježeni su u više navrata zemljišni posjedi zaklade Ciprianis, smješteni u različitim predjelima i zaseocima otoka (Gladuša, Orlac, Salsko polje, Mandušin Vršac, Dolac, Starine). Ponajviše je riječ o sitnim, u više čestica rasparčanim posjedima vinograda i maslinika, koje međusobno prodaju i zakupljuju tamošnji seljaci i zadarski pučani.⁷

Zaklada je ustanovljena, kako je prethodno spomenuto, poglavito za potomke iz obitelji Krišava i Civalelli. Kako su, međutim, rodbinske veze između zadarskih obitelji izuzetno isprepletene, što je česta dovodilo do prenošenja patronatskog prava s jedne obitelji na drugu, to se kao nosioci stipendije spominju plemići iz većine zadarskih plemićkih obitelji XVI. i XVII. stoljeća.

Prva tri nosioca stipendije Ciprianis su članovi više ogranaka roda Nassi - jedne od najstarijih i najrazgranatijih plemićkih obitelji u Zadru. Godine 1590. godine u Padovu odlazi Dominik, sin Zoila Nassija, dok je 1601. godine stipendija pripala Zoilu Petra Nassija. Šimun, sin kapetana Kristofora Nassija, stipendist iz 1608. godine, obnašao je, kaka svjedoči grb isklesan u predvorju padovanskog Sveučilišta iz 1613. godine, dužnost rektora na fakultetu artista.⁸

Braća Jerolim i Petar Girardini obnašali su stipendiju 1608. odnosno 1619. godine. Jerolim, kasnije spominjan i kao upravitelj zaklade, zabilježen je 1613. godine kao sindik artista.⁹ Plejadu uspješnih zadarskih studenata-artista nastavio je i Jerolim, sin Šimuna Soppea, stipendist 1619. i konzilijar nacija 1622. godine.¹⁰

Obitelj Civalelli zastupljena je među stipendistima sa dva predstavnika. Godine 1624. student postaje Alvisc, sin Tome Civalellija, a 1654. godine Franjo, sin pokojnog Donata - istaknutog pukovnika mletačke vojske iz vremena kandijskoga rata.¹¹

Antonio Grisogono Bortolazzi, sin Petra (1631. god.) i njegov imenjak, sin Jerolima (1676. godine) nositelji su stipendije iz obitelji Grisogono Bortolazzi. Od ove se obitelji u XVI. stoljeću izdvaja kao poseban rod ogranak Bortolazzi, čiji je član padovanski student iz 1644. godine Franjo pok. Šimuna.¹²

⁶ Povijesni arhiv u Zadru (dalje: PAZD), Spisi zadarskog kapetana A. Bona, knj. I, 1707., 250.-251.

⁷ PAZD, Spisi zadarskih bilježnika: Š. Brajčić, b. IV, fasc. V, 19. X. 1677. god.; A. Raduleo, b. I, fasc. VI, 1716. god., str. 7-7., 14-14.; isti, fasc. VIII, 1717. god., str. 9.-10, 15.-16; N. Lomazzi, b. IV, fasc. XXVI, 1700. god., str. 29-31; isti, fasc. XXVII, 1701. god., str. 37-37.; A. Itković, b. II, fasc. XI, 25. V. 1709. god.; I. Emanueli, b. I, fasc. XII, 26. II. 1713. godina.

⁸ M. D. Grmek, Hrvati i Sveučilište u Padovi, Ljetopis JAZU sv. 62, Zagreb 1957., 340.

⁹ Ibid., 341.

¹⁰ Ibid., 342.

¹¹ PZ III, 550.; HBL II, 689.-690.

¹² HBL II, 174.

Vjerojatno najistaknutiji stipendist zaklade Ciprianis je Šimun Petra Ljubavac (1608-1663). Šimun je stipendiju dobio 1632. godine te je prihode dijelio napola s jednu godinu ranije izabranim pitomcem Antonijem Grisogonom Bortolazzijem. Okolnost da dva studenta dijele jedinstvenu stipendiju može se objasniti činjenicom da je Šimun raspolagao polovinom baštine obitelji Ljubavac, koju mu je ostavio neoženjeni stric Jerolim. Nakon završetka studija Šimun je obnašao titulu "doctor in utroque", što je upućivalo na to kako je stekao široko obrazovanje u različitim disciplinama ondašnjeg poimanja humanističke znanosti. Ljubavčeva osobna knjižnica, kako pokazuje inventar dobara, svjedoči o njegovoj učenosti u području građanskog, crkvenog, državnog i municipalnog prava, klasične i talijanske književnosti, političke i crkvene povijesti, zemljopisa, arheologije, epigrafike, matematike, geometrije i astronomije. Nakon povratka iz Padove posvećuje se odvjetništvu, obnaša vodeće gradske službe, poučava zadarsku mladež te vodi znanstveno dopisivanje s trogirskim povjesnikom Ivanom Lučićem Luciusom. Brojna djela, od kojih se neka nisu sačuvala, svjedoče o njegovoj izuzetnoj ulozi u kulturnoj povijesti Zadra u XVII. stoljeću.¹³

Sljedeći istaknuti nosilac stipendije Ciprianis je Šimun, sin Petra Cedulina (1637. god.), čiji je grb kao predstavnika konzilijara nacija uklesan u sveučilišnom predvorju 1643. godine.¹⁴

Obitelj Fanfogna, osrednja po broju rodova i članova, ali među vodećima u zadarskom plemstvu, dala je svega jednog stipendista. Riječ je o Petru pok. Jakova, koji na studij odlazi 1641. godine.

Godine 1646. zabilježen je u Padovi grb zadarskog plemića Grgura Calcine, konzilijara nacija, ali za njega nemamo podatke da bi on bio jedan od uživalaca stipendije Ciprianis. Dvadesetak godina potom (1667.) njegov sin Franjo prima stipendiju za pohađanje Sveučilišta.¹⁵

Iako brojem članova i društvenim utjecajem među vodećim obiteljima u gradu, plemići Begna dali su svega jednog stipendista. Riječ je o Nikoli Begni (1644. godine), čiji se grb također nalazi uz ostale konzilijare nacija Sveučilišta u Padovi 1646. godine.¹⁶

Zadarski studenti često su, kako se iz prethodnog može zaključiti, obnašali istaknute dužnosti na padovanskom Sveučilištu. Nakon završenog studija svi su se oni prije ili poslije vraćali u Zadar. Osposobljeni za odgovorna i stručna zvanja u gradskoj upravi, zadarski sveučilištarci postajali su nositeljima društvenog i javnog života grada. Njihova učenost i širina interesa za stjecanjem znanja iz društvenih i prirodnih znanosti, omogućili su da unatoč tegotnosti svakodnevnog življenja u susjedstvu i okružju s turskim osvajačem, Zadar zadrži status istaknutog kulturnog središta Dalmacije. Njihove su obiteljske knjižnice obilovale izdanjima iz različitih znanosti, a njihovim zalaganjem su u grad svraćali umjetnici, glazbenici i kazališne družine iz svih krajeva Apeninskog poluotoka. Bogata tradicija kulture, prosvjete i školstva, baštinjena na tisućljetnom naslijeđu sredozemnog kulturnog ozračja, mogla se tako, usprkos nedaća-

¹³ B. Desnica, Zadrani Šimun Ljubavac, Glasnik Primorske banovine br. 1, Split 1938., 171.-181.; PZ III, 441.

¹⁴ Grmek, nav. dj., 342.; HBL II, 613.-614.

¹⁵ Grmek, nav. dj., 342.; HBL II, 559.

¹⁶ Grmek, nav. dj., 342.; Hrvatski biografski leksikon sv. I, Zagreb 1983., 672.-673.

ma koje nisu štedjele zadarsku povijest, nastaviti i svojim prinosima obogaćivati iduća stoljeća.

U prilogu objavljujem regeste dokumenata sadržanih u spomenutom rukopisu "Famiglia Ciprianis". Iako u nazivu rukopisa stoji da zahvaća razdoblje 1407-1851. godine, dokumenti koji se odnose na razmatranu problematiku obuhvaćaju period od 1534. godine, kada nastaje oporuka Antonija Ciprianisa, do isprave iz 1711. godine, koja sadržava ugovor o zakupu posjeda zaklade Ciprianis na otoku Pagu. Drugi prilog potječe iz fonda Spisa zadarskih bilježnika Povijesnog arhiva u Zadru (1676. god.) i odnosi se na imenovanje novog stipendista zaklade Ciprianis.

PRILOG I

Znanstvena knjižnica Zadar, rukopis br. 634: Famiglia e fondazione Ciprianis di Zara (1407-1851)

1) 20. III. 1534. Oporuka Antonija Ciprianisa kojom se određuje da se posjedi u Zadru i Pagu daju u zakup, te od dobitvenog prihoda školuje po jedan zadarski plemićki sin iz obitelji Krišava i Civaletti na Sveučilištu u Padovi.

2) 28. VI. 1583. Antonio pok. Jerolima Grisogona, određuje se za upravitelja dobara zaklade Ciprianis.

3) 19. VII. 1590. Ludovik Nassi i Franjo Rosa, upravitelji zaklade Ciprianis imenuju Dominika, sina Zoila Nassija stipendistom zaklade, sa svim pravima i obvezama koje pripadaju ostalim studentima-korisnicima zaklade.

4) 15. III. 1601. Upravitelji zaklade Toma Civaletti i Federik Grisogono imenuju za novog stipendista Zoila pok. Petra Nassija.

5) 23. VIII. 1608. Upravitelji zaklade imenuju za idućeg nositelja stipendije Šimuna, sina Kristofora Nassija.

6) 23. IX. 1608. Upravitelj zaklade Bernardin Civaletti određuje da osim Šimuna Nassija, drugi nositelj stipendije bude Girardin Girardini, uz ista prava i obveze kao i Šimun.

7) 29. XII. 1613. Alojzije Begna i Federik Grisogono kao upravitelji zaklade određuju za sljedećeg nositelja stipendije Petra Girardinija, brata prethodnog nositelja Jerolima.

8) 17. IX. 1619. Isti upravitelji zaklade imenuju za novog stipendista, Jerolima, sina Šimuna Soppea, uz prethodne uvjete i obveze.

9) 27. IV. 1624. Federik Grisogono i Girardin Girardini kao upravitelji zaklade određuju Alvisea, pok. Tome Civaletti za idućeg nositelja stipendije.

10) 4. X. 1631. Upravitelji zaklade imenuju Antonija Grisogona Bortolazzija, sina Petrova, za sljedećeg nositelja stipendije.

11) 6. X. 1632. Federik Grisogono i Girolimo Girardini, upravitelji zaklade, određuju da uz Antonija Grisogona Bortolazzija, usporedni nositelj stipendije bude Šimun, sin Petra Ljubavca. Prihode zaklade stipendisti dijele napola.

12) 2. IV. 1637. Upravitelji zaklade imenuju Šimuna, sina Petra Cedulina za sljedećeg nositelja stipendije.

13) 27. X. 1641. Jakov Soppe kao upravitelj zaklade određuje Petra pok. Jakova Fanfogne za novog stipendista.

14) 9. X. 1644. Petar Calcina i Petar Girardini kao upravitelji zaklade imenuju Franju pok. Šimuna Bortolazzija za idućeg korisnika stipendije.

15) 25. XI. 1644. Upravitelji zaklade određuju da uz Franju Bortolazzija stipendiju dobiva i Nikola Begna. Uvjeti i obveze vrijede jednako za oba korisnika.

16) 12. VII. 1654. Jakov Soppe i Donat Civalleli kao upravitelji zaklade imenuju za idućeg nositelja stipendije Franju, sina Donata Civallelija.

17) 26. V. 1662. Upravitelj zaklade Grgur Detriko određuje za sljedećeg korisnika stipendije Franju, sina Grgura Calcine.

18) 23. VII. 1662. Jerolim Grisogono, upravitelj zaklade, potvrđuje da stipendija Franje Calcine traje i sljedeće dvije godine, bez potrebe da se ugovor posebno produžuje svake godine.

19) 23. IX. 1667. Franjo Bortolazzi i Jerolim Soppe kao upravitelji zaklade potvrđuju Franji Calcini već doznačenu stipendiju u trajanju od sljedećih šest godina. Uza sva prava i prihode kojima su se koristili dosadašnji stipendisti, Franjo dobiva i prihode od 300 stara soli iz solana zaklade Ciprianis na otoku Pagu.

20) 14. VII. 1676. Grgur Detriko i Franjo Civalleli kao upravitelji zaklade imenuju za idućeg nositelja stipendije Antonija Grisogona Bortolazzija pok. Jerolima. U ugovoru se nabrajaju posjedi zaklade Ciprianis u Zadru i njegovu okružju te na Pagu.

21) 17. X. 1711. Antonio Grisogono i Horacio Ponte kao upravitelji zaklade daju u deseto-godišnji zakup Petru Skitareliću pok. Giacinta s Paga 1/2 od sedam ždrjebova zemlje, vinograda i pašnjaka na Pagu u predjelu Gorica. Visina zakupa iznosi 420 lira na godinu.

PRILOG II

Povijesni arhiv u Zadru, Spisi zadarskih bilježnika; (bilježnik Francesco Lantana, b. I, fasc. III, 14.VII. 1676. god.).

Procuratori zaklade imenuju Antonija Grisogona Bortolazzija pok. Jerolima za nositelja stipendije (usporedi registu br. 20 iz priloga I).

(Na margini: Procuratori di San Simeone et signor Bortolazzi)

Nel Nome di Dio Signore Nostro Amen. Nell'anno della Nascità del Salvatore 1676, iune, 14 lunedì. Cavaliere colonello Giulio Begnia.

Il quondam magnifico signore Antonio de Cipriani nobile di Zara, per il suo ultimo testamento chi scrisse con mano propria a 20. marzo 1534. oblige li nostri nobili signori procuratori del Glorioso Corpo di San Simeon Giusto di questa città mandar uno overo più nobili Zaratini al studio per imparar le scienze riponendo nell' arbitrio loro chi di predetti mandar li paresse quando alcuno di citava. et dopo di questi alcuno degli heredi del quondam signor Pietro Civalleli non s'atrovassero; et come in esso testamento si legge; allo quale s'abbi rellazione.

Però li magnifici signori Gregorio Detriko et Francesco Civalleli nobili di questa città et nel tempo presente procuratori attuali del prenominato Glorioso Santo; intendendo dar intiera esecuzione alla pia volontà del fondator di questo perpetuo legato; mentre che vedeno che la novissima investitura fatta dalli magnifici loro precesori come dissero a 23. settembre 1667. per mano di domino Simon Braicich nodaro publico et curato di Zara e spirata et estinta ancora nell' anno 1674. come mostra detto instrumento: personalmente costituiti alla presenza ut supra, col nome predicto, spontaneamente, et con atto di arbitrio libero datoli dal detto testamento, et con ogni più utile, et miglior modo, che di raggion possono et devono per se et per successori, in carica hanno cesso, dato, et assegnato al nobile et honestissimo giovane il signore Antonio Grisogono de Bortolazzi figliolo legitimo et naturale del quondam magnifico et eccellentissimo signore Hierolimo dotore di leggi nobile di Zara, hora comorante nella città di Padua et attualmente studente nelle scole di essa, tutte l'entrate, frutti et frumenti, che annualmente si cavano, et si raccagliono et ricevono, et che raccogliet, cavar, et ricever li devono da tutti li beni stabili, coloni et effetti della

commissaria del prenominato magnifico signore Antonio Cipriani testatore racomandati a medissimi magnifici signori procuratori, così esistenti nella città di Zara, et suo territorio et pertinenza come quelli che danno nell'isola di Pago, quali si descrivevano sotto il presente instrumento dall' precedente delli beni di ditta commissaria come dissero per lume causa, et cautione di esso signor Antonio studente cessionario, et questa cessione et assegnazione dovrà durar per anni sette prossimi futuri da computarzi, così che il medesimo signor Antonio riceva sette entrate annuate et utilità di questa ragione con questo però patto, et espressa convenzione senza la quale non vaglia il presente publico instrumento. Che esso signor Antonio per il ditto tempo continui il suo studio delle lettere sino al suo dattorato iusta la intenzione del testatore predetto. Presente ivi il magnifico signor Francesco Grisogono di Bortolazzi quondam signor Simon nobile similmente di Zara, zio paterno, curator et governor del prenominato signor Antonio et con suo ditto nome stipulante, et accetante la premessa cessione, datione, et assegnazione di frutti et entrate per anni sette prossime venture, con le condizioni et dichiarazioni a quella avesse; et alli medessimi signori procuratori ringratiante prometendo sopra di che.

Fatto in loggia de Comune. Presenti li signori Cavalier Giovanni Battista Soppe Fortezza nobile di Lesina et cittadino di questa città e Zuanne Vlactio dal Zante testimonii habitanti nella medesima conosciuti chamati.

Beni della commissaria a Pago

Quarti tre delle disnove saline nella valle di Pago nel confinio di Gorizza overo Studeni proindivise con li heredi Mercantis et Cassii Bellota.

Una pezza di terra nel confin di Gorizza appresso la chiesa di San Michaelè, da maestro ha pertighe 140, da sirocco ha pertighe 115, da bora 90, da garbin ha pertighe 80.

Una pezza di terra nel dicta confine, da bora contigua al sudetto pezzo, termina da levante nella somita del monte; et core da maestro ariva alla semita del monte.

Una pezza di terra nel dicto confine, ha da garbin li Civalelli, et Mercantis et Cassii, da maestro ha pertighe 98, da siroco pertighe 98, da garbin pertighe 88.

Una pezza arrativa in dicta confine, da maestro perfighe 23, da siroco pertighe 23, da bora pertighe 25, da garbin pertighe 25. Confina da siroco et garbin con Cassii et Billinich, da maestro Pachich, da bora Comuna nostra et Mercantis.

Una pezza di terra arrativa in dicta confine, da maestro pertighe 32,5, da siroco pertighe 32, da bora pertighe 18,5, da garbin pertighe 18,5. Confina da siroco Mircovich, da bora Paladini, da maestro Collisich, da garbin Millisich.

Beni a Zara

Una sorte e mezza di terra a Grusi, indivisa con Paladin, Civalelli del qual e il quarta.

Un terren di gognali 4 proindivisi con sopradicti.

Un terren a San Zuanne di gognali 4 indiviso per metta con dicti.

Un terren in Giadarze di gognali 3 indiviso per quarta con dicti.

Un terren in punta Racanzon di gognali 5 vignato.

Un molin da biave tenuto dagli heredi del signor Marco Begnia a livello di lire 10 all'anno nel mese di febraro.

Una possessione a Sale con coloni, et pascoli, honoranze per tanti livelli di magazeni in porto.

Livello per casa a San Vido già habitata da Crivosia; paga lire 4 all'anno.

Livello di casa contigua, già habitata da Tomasco et Giordani de lire 1.

Livello di casa a San Elia, già habitata dal di lire 3,18 indivisa con Paladin Civalelli.

Livello di casetta a San Ellia, già habitata dal prete Barbich, poi passata in strada di San Stefano di lire 2,5.

Zusammenfassung

DIE STIFTUNG ZUR AUSBILDUNG ZADARER EDELLEUTE AN DER UNIVERSITÄT VON PADUA ZWISCHEN DEM XVI. UND XVIII. JH. (FONDAZIONE CIPRIANIS)

Lovorka Čoralić

In der Einführung verweisen wir auf die bisherigen Resultate der Historiographie, die sich mit der Problematik der Stiftung Ciprianis beschäftigt. Es wird auf die Rolle der Adelsfamilie Ciprianis im öffentlichen Leben von Zadar ab der frühesten Erwähnung in den Quellen (im XII. Jh.) bis zum Aussterben der Familie, Ende des XVI. Jhs. eingegangen. Danach wird das Testament des Antonio Ciprianis aus dem Jahr 1534 erörtert, auf Grund dessen Bestimmungen die Stiftung zur Ausbildung der jungen Adelligen von Zadar an der Fakultät für freie Künste der Universität in Padua festgelegt wurde. Es werden Struktur und Inhalt der Dokumente erörtert, die sich auf die Zuteilung von Stipendien beziehen oder die Pacht des Besitzes der Stiftung Ciprianis, und es werden Art und Lage der Stiftungsimmobilien auf der Insel Pag, in Zadar oder in der Umgebung von Zadar erwähnt. Es wird auf die Bedeutung der übrigen Archivschriften verwiesen, insbesondere auf die Verträge im Agrarwesen, aus denen es ebenfalls möglich war, Genaueres über den Besitz der Stiftung Ciprianis zu erfahren. Die Autorin führt weiters Stipendiaten nach den einzelnen Zadarer Familien an, und sie zeigt auf, daß einige von ihnen wichtige Posten an den Universität von Padua hatten. In den Beiträgen werden Aktenregesten gebracht, die sich auf die Zuteilung von Stipendien aus der Stiftung Ciprianis beziehen, und es wird die vollständige Abschrift eines angeführten Beispiels gebracht.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

POSVEĆEN DVADESETPETOGODIŠNJOJ SURADNJI
HRVATSKIH I GRADIŠĆANSKIH POVJESNIKA

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb

Ivan KAMPUŠ, Zagreb

Tomislav RAUKAR, Zagreb

Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

TAJNIK REDAKCIJE

Ivica PRLENDER

LEKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Društvo za hrvatsku povjesnicu

Zagreb, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet

Ul. Ivana Lučića 3

Narudžbe šaljite na navedenu adresu

Cijena ovog broja iznosi 130 kuna

Izdanje časopisa sufinancira

Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Pergošićeva 8 – Zagreb

Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, ožujak 1996.